

ред него, там са живели цар Константин и Елена.

Български Градища битуват във фолклорната история и без конкретна царска персонификация - Градището край с. Градец(!), край град Твърдица, край Кипилово и др.³²

Често в местното фолклорно знание за крепости (калета, градища) акцент представлява тунелът (тунелите, "каналите").³³ Обикновено те водят към Плиска, Велико Търново,³⁴ Преслав.³⁵ Свързват царска резиденция край Котел с Преслав,³⁶ а в един такъв тунел имало скрита царска корона.³⁷ Друг тунел, който започва от пещерите при с. Кипилово, продължава на север към Търново и стига до там. "В тунела в края на 14 век се криели много хора. От тях останали само скелети, които по-късно били намерени. По тоя тунел избягал и Иван Шишман, но после някъде го убили."³⁸

Видно е, че в местната фолклорна история присъствието на Калето е знаково. То е маркер на наследено усвоено пространство, от една страна, и маркер в историческото време, от друга. Сиреч, участва активно в стратификацията на хронотопа.

Почти за всяко Кале се разказва история, мотивираща неговото наличие. И логично акцент в нея е царският мотив, както и мотивът за сражения, директно съотносим с функцията му на укрепено селище.

Почти всяко Кале е свързано със скрито съкровище в различни варианти - злато, царско въоръжение, корона, шлем, монетарница, топилня за злато и др.

И нещо много важно- доминиращо е конкретизираното знание за Калето като собственост на български царе и историята, която се разказва за него, е преди всичко свързана с тях. Дали само защото времево те са последните царе-владетели на крепостите по българските земи?! Разбира се, определяща във фолклорното мислене е представата за своя цар, съотносима с представата за своето начало и история по тези земи. Или казано иначе, важно е всичко онова, което е свързано с тази история. А в нея има и още един изключителен катализатор на това явление- падането под турско робство. Затова трябва някъде да има тунел, по който да избяга последният български цар, за да остане жив и да се завърне с мисия да освободи народа си.

В определена степен в същия контекст може да се разглеждат и преданията за Крали Марко и кралимарковата топография, ако може така да се определи. За това има известни основания с оглед повсеместното разпространение из цялата